

Konkordie reformačních církví v Evropě

(Leuenberská konkordie)

I. Cesta ke společenství

1. Společné aspekty v počátcích reformace
2. Změněné předpoklady v dnešní situaci

II. Společné pochopení evangelia

1. Zvěst o ospravedlnění jako zvěst o svobodné Boží milosti
2. Zvěstování, křest, večeře Páně

III. Shoda ve věci odsudků věroučných bludů v době reformace

1. Večeře Páně
2. Christologie
3. Predestinace
4. Důsledky

IV. Vyhlášení a uskutečnění společenství církví

1. Vyhlášení společenství církví
2. Uskutečnění společenství církví

- [1] Luterské, reformované a z nich vzešlé spojené církve, jakož i příbuzné předreformační církve valdenských a českých bratří, které vyjadřují svůj souhlas s touto Konkordii, konstatují na základě svých věroučných rozhovorů, že mezi nimi existuje společné pochopení evangelia, jak bude dále vyloženo. To jim umožňuje vyhlásit a uskutečňovat vzájemné církevní společenství. Zároveň s vděčností za to, že byly přivedeny do větší vzájemné blízkosti, vyznávají, že zápas o pravdu a jednotu v církvi býval a dosud je spojen také s vinou a utrpením.
- [2] Církev spočívá jen na svém základě Ježíši Kristu, který ji shromažďuje a vysílá příklonem své spásy ve zvěstování a ve svátostech. Podle reformačního pochopení je proto shoda v pravém učení evangelia a v pravém vysluhování svátostí nezbytným, ale i dostačujícím předpokladem opravdové jednoty církve. Zúčastněné církve odvozuji od těchto reformačních kritérií své pochopení společenství mezi církvemi, jak bude dále vyloženo.

I. Cesta ke společenství

- [3] Reformačním otcům se z důvodů víry a svědomí nepodařilo zabránit vzájemnému rozdělení, ač zde byly četné společné prvky, ale také podstatné rozdíly ve způsobu teologického myšlení a církevní praxe. Touto Konkordii zúčastněné církve uznávají, že jejich vzájemný vztah se od dob reformace změnil.

1. Společné aspekty v počátcích reformace

- [4] V historickém odstupu je dnes zřetelněji možno poznat, co bylo – přes všechny rozpor – ve svědectví reformačních církví společné: Vyšly z nové, osvobodivé a jistotné zku-

šenosti moci evangelia. Reformátoři zastávali poznanou pravdu, a tím se společně dostali do rozporu s církevními tradicemi své doby. Svorně proto vyznali, že život a učení je třeba poměřit původním a čistým svěděním evangelia v Písmu svatém. Svorně dosvědčili svobodnou a bezpodmínečnou Boží milost v životě, smrti a vzkříšení Ježíše Krista; ta platí každému, kdo toto zaslíbení vírou přijme. Svorně vyznali, že praxi a podobu církve je třeba odvodit z jejího pověření svědčit světu, a že slovo Páně zůstává nadřazeno všem lidským pokusům o podobu křesťanské obce. Přitom se společně s celým křesťanstvem nově přiznali k vyznání trojjediného Boha a k vyznání Ježíše Krista jako Boha a člověka, jak je vyjádřeno ve starokřesťanských symbolech.

2. Změněné předpoklady v dnešní situaci

[5] Teologické vyrovnání s otázkami novověku, rozvoj bádání o bibli, hnutí obnovy církve i znovu objevený horizont ekumenický – to vše v průběhu čtyř staletí dovedlo církev vzešlé z reformace k novým formám myšlení a života, jež jsou si navzájem podobny. To vše ovšem s sebou také přineslo nové rozpory, které jdou napříč konfesemi. Kromě toho byly vždy znovu, zvláště v dobách utrpení, činěny zkušenosti bratrské vzájemnosti. Tyto všechny faktory, jmenovitě od dob probuzeneckých hnutí, se staly církvím novým podnětem aktuálně vyjádřit jak svědectví biblické, tak i reformační vyznání pro přítomnost. Na této cestě se naučily odlišovat základní svědectví reformačních vyznání od dobově podmíněných forem myšlení. Vyznání vydávají svědectví o evangeliu jako živém Božím slovu v Ježíši Kristu, a proto cestu k jeho novému odpovědnému dosvědčení neuzavírají, nýbrž otevírají a vyzývají po této cestě kráčet ve svobodě víry.

II. Společné pochopení evangelia

[6] V následujících odstavcích popisují zúčastněné církve své společné pochopení evangelia, jak je potřebné pro zdůvodnění jejich vzájemného společenství.

1. Zvěst o ospravedlnění jako zvěst o svobodné Boží milosti

[7] Evangelium je poselství o Ježíši Kristu, který je spasením světa v naplnění zaslíbení, daných lidu Staré smlouvy.

[8] (a) Reformační otcové vyjádřili své správné pochopení v učení o ospravedlnění.

[9] (b) V tomto poselství je Ježíš Kristus dosvědčen

- jako ten, který se stal člověkem a v němž se Bůh spojil s člověkem;
- jako ten, který byl ukřižován a vzkříšen, který na sebe vzal Boží soud a tak prokázal Boží lásku k hříšníkům
- a jako ten, který přijde a jakožto soudce a zachránce vede svět k dovršení.

[10] (c) Svým slovem v Duchu svatém volá Bůh všechny lidi k obrácení a k víře a hříšníku, který uvěří, dává svou spravedlnost v Ježíši Kristu. Kdo složí svou důvěru v evangelium, ten je pro Krista ospravedlněn před Bohem a osvobozen od žaloby Zákona. Žije v každodenním pokání a obnově a spolu se společenstvím v chvalách Božích a ve službě druhým, s jistotou, že Bůh své království přivede k dovršení. Tak Bůh tvoří nový život a do světa vkládá počátek nového lidství.

- [11](d) Toto poselství osvobozuje křesťany k odpovědné službě ve světě a dává jim ochotu v této službě i trpět. Křesťané poznávají, že Boží vůle obepíná jako požadavek i jako dar celý svět. Zasazují se o pozemskou spravedlnost a o mír mezi lidmi a národy. Proto musí spolu s druhými lidmi hledat rozumná, věčná kritéria a podílet se při jejich uplatňování. Činí to v důvěře, že Bůh udržuje svět a v odpovědnosti před Božím soudem.
- [12](e) Tímto pochopením evangelia stojíme na půdě starocírkevních symbolů a přijímáme společné přesvědčení reformačních konfesí, že výlučné prostřednictví spásy v Ježíši Kristu je středem Písma svatého a zvěst o ospravedlnění jakožto zvěst o svobodné Boží milosti měřítkem všeho zvěstování církve.

2. Zvěstování, křest, večeře Páně

- [13] Evangelium je základním způsobem dosvědčeno slovem apoštolským a prorockým v Písmu svatém Starého a Nového zákona. Je úkolem církve, aby toto evangelium předávala slovem kázání, zvěstováním jednotlivci a křtem a večeří Páně. Ve zvěstování, křtu a večeří Páně je Kristus přítomen skrze Ducha svatého. Tak se lidem dostává ospravedlnění v Kristu a Pán tak shromažďuje svůj lid. Působí při tom v rozličných formách úřadů a služeb, jakož i svědectvím všech údů místní obce.
- [14](a) *Křest* Křest se vykonává vodou ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého. Ve křtu Ježíš Kristus člověka, propadlého hříchu a smrti, neodvolatelně přijímá do společenství své spásy, aby byl novým stvořením. Mocí Ducha svatého jej povolává do svého lidu a volá k novému životu z víry, ke každodennímu pokání a k následování.
- [15](b) *Večeře Páně* Ve večeří Páně vzkříšený Ježíš Kristus dává sám sebe ve svém těle a své krvi, jež byly vydány za všechny, skrze slovo svého zaslíbení s chlebem a vínem. Poskytuje nám tak odpuštění hříchů a osvobozuje nás k novému životu z víry. Dává nám znovu zakusit, že jsme údy jeho těla. Sílí nás ke službě lidem.
- [16] Když slavíme večeří Páně, zvěstujeme Kristovu smrt, skrze kterou Bůh smířil svět se sebou. Vyznáváme, že vzkříšený Pán je mezi námi přítomen. V radosti, že Pán přišel k nám, očekáváme jeho příchod ve slávě.

III. Shoda ve věci odsudků věroučných bludů v době reformace

- [17] Rozpory, které od reformace znemožňovaly společenství mezi luterskými a reformovanými církvemi a vedly ke vzájemným odsudkům, se týkají učení o večeří Páně, christologie a učení o předurčení (predestinaci). Rozhodnutí otců bereme vážně, ale jsme dnes s to k tomu společně říci toto:

1. Večeře Páně

- [18] Ve večeří Páně vzkříšený Ježíš Kristus dává sám sebe ve svém těle a své krvi, jež byly vydány za všechny, skrze slovo svého zaslíbení s chlebem a vínem. Dává sám sebe bezvýhradně všem, kdo přijímají chléb a víno; víra přijímá večeří Páně ke spasení, nevěra k soudu.
- [19] Obecenství s Ježíšem Kristem v jeho těle a krvi nemůžeme oddělit od aktu jedení a pití. zájem na způsobu přítomnosti Kristovy ve večeří Páně, který by k tomuto jednání nepřihlížel, se vydává v nebezpečí, že smysl večeře Páně zatemní.

[20] Kde existuje mezi církvemi takováto shoda, nepostihují již odsudky v reformačních konfesích dnešní pozici těchto církví.

2. Christologie

[21] V pravém člověku Ježíši Kristu se věčný Syn, a tedy Bůh sám obětoval ztracenému lidstvu ke spasení. Ve slovu zaslíbení a ve svátosti nám Duch svatý, a tedy Bůh sám, zpřítomňuje Ježíše jako Ukřižovaného a Vzkříšeného.

[22] Ve víře v tuto Boží sebeoběť v Synu stojíme před úkolem, abychom se zřetelem k dějinné podmíněnosti tradičních forem myšlení nově vyjádřili to, co reformovanou tradicí vedlo k zájmu na plném zachování jak Ježíšova božství tak jeho lidství a co vedlo tradici luterskou k zájmu na „personální unii“ obého.

[23] Za těchto okolností nemůžeme dnes opakovat někdejší odsudky.

3. Predestinace

[24] V evangeliu je zaslíbeno bezpodmínečné přijetí hříšného člověka Bohem. Kdo v ně skládá důvěru, může si být jist spasením a velebit Boží vyvolení. O vyvolení je proto možno mluvit jen se zřetelem ke spasení v Kristu.

[25] Víra sice ví ze zkušenosti, že poselství spásy nepřijmou všichni, avšak respektuje tajemství Božího působení. Vydává svědectví jak vážnosti lidského rozhodnutí, tak skutečnosti Boží vůle ke spasení všech. Biblické svědectví o Kristu nám zapovídá domnívat se, že věčný Boží úrdek znamená definitivní zavržení některých osob nebo jistého národa.

[26] Kde existuje mezi církvemi takováto shoda, nepostihují již odsudky v reformačních konfesích dnešní pozici těchto církví.

4. Důsledky

[27] Kde jsou tato zjištění uznána, znamená to, že odsudky reformačních konfesí ve věci večere Páně, christologie a predestinace již nepostihují současný stav. Tím neoznačujeme odsudky, jež otcové vyslovili, za nevěčné; tyto odsudky však již nejsou překážkou společenství mezi církvemi.

[28] Mezi našimi církvemi existují značné rozdíly ve formách bohoslužby, v typech zbožnosti, v církevních řádech. Místní sbory často vnímají tyto rozdíly silněji než tradiční rozdíly v učení. Přesto však, poučení Novým zákonem a přihlížejíce k reformačním kritériím společenství církví, v těchto rozdílech nemůžeme spatřovat faktory, jež rozdělují církev.

IV. Vyhlášení a uskutečnění společenství církví

[29] Společenství mezi církvemi ve smyslu této Konkordie znamená, že církve rozdílných konfesijních pozic si na základě dosažené shody v pochopení evangelia navzájem udělují společenství ve Slovu a svátostech a usilují o co největší pospolitost ve svědectví a službě světu.

1. Vyhlášení společenství církví

[30] Souhlasem s Konkordií vyhlášují církve, ve věrnosti ke svým závazným konfesím anebo s potřebným respektem ke svým tradicím, toto:

[31](a) Že se shodují v pochopení evangelia, jak je vyjádřeno v části II a III této Konkordie.

[32](b) Že odsudky, vyslovené v konfesích, nepostihují podle výkladu v části III této Konkordie současný stav učení těchto církví.

[33](c) Že si navzájem udělují společenství Slova a svátostí. To zahrnuje i vzájemné uznání ordinace a umožňuje intercelebraci.

[34] Tím je vyhlášeno společenství mezi církvemi. Zrušeny jsou roztržky, které tomuto společenství od 16. století stály v cestě. Zúčastněné církve jsou přesvědčeny, že společně mají podíl na jedné církvi Kristově a že Pán je osvobozuje a zavazuje ke společné službě.

2. Uskutečnění společenství církví

[35] Společenství církví se uskutečňuje v životě církví a místních sborů. Ve víře ve sjednocující moc Ducha svatého vyřizují církve svěřené svědectví a službu a usilují o to, aby nabyté společenství bylo posilováno a prohlubováno.

[36](a) *Svědectví a služba* Zvěstování církví nabývá ve světě věrohodnosti, když církve dosvědčují evangelium v jednomyslnosti. Evangelium osvobozuje a spojuje církve ke společné službě. Ta je službou lásky a platí člověku v nouzi a usiluje odstranit příčiny této nouze. Úsilí o spravedlnost a mír ve světě vyžaduje, aby se církve stále více zhošťovaly své odpovědnosti společně.

[37](b) *Pokračování v teologické práci* Stávajícím závazným konfesím ponechává Konkordie ve zúčastněných církvích platnost. Nepokládá se za nějakou novou konfesi. Vyjadřuje shodu v ústředních věcech, která umožňuje společenství církví rozdílných konfesijních pozic. Zúčastněné církve se dávají v orientaci svého svědectví a své služby touto shodou vést a zavazují se pokračovat ve vzájemných věroučných rozhovorech.

[38] Společné pochopení evangelia, na němž společenství církví spočívá, musí být dále prohlubováno, prověřováno svědectvím Písma svatého a stále aktualizováno.

[39] Je úlohou církví, aby dále pracovaly na zvládnání rozdílu, které v církvích i mezi církvemi trvají, aniž působí rozdělení. K nim patří:

- hermeneutické otázky chápání Písma, vyznání a církve;
- vztah Zákona a evangelia;
- praxe křtu;
- úřad a ordinace;
- učení o dvou říších a o panství Ježíše Krista;
- církev a společnost.

Také problémy, které se nově objevují ve vztahu ke svědectví, službě, řádu a praxi, je třeba vzít na pořad rozhovorů.

[40] Reformační církve se musí na základě svého společného dědictví vyrovnávat s dnešními tendencemi teologické polarizace. Problémy, jež s tím jsou spojeny, zčásti přesahují diference v učení, jež kdysi byly důvodem rozdílu mezi luterány a reformovanými.

[41] Úlohou teologických rozhovorů také bude dosvědčit pravdu evangelia a odlišit ji od deformací.

- [42] *(c) Organizační důsledky* Vyhlášením společenství církví nejsou nikterak anticipovány právní úpravy jednotlivých otázek mezi církvemi nebo uvnitř církví. Církev však budou při těchto úpravách ke Konkordii přihlížet.
- [43] Obecně platí, že vyhlášení společenství kazatelny a stolu Páně a vzájemné uznání ordinační se nedotýká předpisů, jež v jednotlivých církvích upravují přijetí do úřadu faráře a výkon služby faráře, ani pravidel sborového života.
- [44] Otázka organizačního spojení jednotlivých zúčastněných církví může být řešena jen v situacích, kde tyto církve žijí. Při posuzování této otázky by měla být vzata v úvahu tato hlediska:
- [45] V rozporu s povahou vyhlášeného společenství církví by bylo každé ujednocování, které by omezovalo pluralitu způsobů zvěstování, bohoslužebných forem, církevního řádu a diakonických i společenských aktivit. Na druhé straně však v některých situacích, s ohledem na věcnou souvislost mezi svědectvím a řádem, může sama služba církve vyžadovat právní a organizační spojení. Pokud budou z vyhlášeného společenství církví vyvozovány organizační důsledky, nesmí tím být zkrácena svoboda rozhodování církví menšinových.
- [46] *(d) Ekumenické aspekty* Když zúčastněné církve mezi sebou vyhláší a uskutečňují společenství, jednají ve smyslu svého závazku sloužit ekumenickému společenství všech křesťanských církví.
- [47] Své společenství v Evropě chápou jako příspěvek k tomuto cíli. Očekávají, že překonání jejich dosavadního rozdělení bude působit též v konfesijně příbuzných církvích v Evropě i jiných kontinentech a jsou ochotny s nimi společně uvážit možnost společenství církví.
- [48] Toto očekávání platí rovněž pro vztah mezi Světovým luterským svazem a Svazem reformovaných církví.
- [49] Doufají také, že jejich společenství dá nový popud pro setkávání a spolupráci s církvemi jiných konfesí. Vyjadřují svou ochotu včlenit své teologické věroučné rozhovory do tohoto širšího horizontu.